

Overleven

Wilma Geldof. (2014). *Elke dag een druppel gif*. Amsterdam: The House of Books. Isbn 978 90 488 2036 8, € 19,95, 368 blz.

Donna Gephart. (2014). *Dood door wc-papier* (Death by toilet paper). Houten: Van Holkema & Warendorf. Isbn 978 90 003 4286 0, € 14,99, 271 blz.

Rindert Kromhout. (2014). *Vertel me wie wij waren*. Amsterdam: Leopold. Isbn 978 90 258 6662 4, € 14,99, 166 blz.

Floortje Zwigtmán. (2014). *Vlam*. Amsterdam: Moon. Isbn 978 90 488 2059 7, € 19,95, 494 blz.

Het afgelopen najaar verschenen er veel nieuwe jeugdboeken. Daaronder werk van gerenommeerde auteurs als Kromhout en Zwigtmán. Wilma Geldof, die we kennen van niemendalletjes als *Heeij, sgtje* (2007) en *Bitch!* (2009), imponeert en verrast met de lijvige en goed geschreven roman *Elke dag een druppel gif* over een vader-zoonrelatie. En van de Amerikaanse schrijfster Donna Gephart verscheen in ons taalgebied een heerlijk ongecompliceerd verhaal met de hilarische titel *Dood door wc-papier*.

Slogans

'Fijn wc-papier was het eerste dat bij ons de deur uit ging. Daarna werd de kabel afgesloten en toen ging het van kwaad tot erger.' Aldus Benjamin Epstein, die correspondeert met de firma TopTissue Toilet papier bv. Benjamin bedenkt van alles om geld te verdienen om te voorkomen dat hij en zijn moeder uit hun huis worden gezet. Zijn vader is dood en sindsdien proberen moeder en zoon zo

goed en zo kwaad mogelijk de eindjes aan elkaar te knopen. Dat valt nog niet mee als ook nog Bens demeterende grootvader plots voor de deur staat en bij hen in komt wonen. En dan wordt Benjamin moeder tot overmaat van ramp van het een op het andere moment ontslagen bij het pannenkoekenrestaurant waar ze werkt.

Ben is een ster in het verzinnen van grappige en originele slogans. Hij stuurt ze in naar elke wedstrijd. Het maakt niet uit wat de prijs is. Zo komt hij ook in contact met Ed Chase, pr-medewerker bij TopTissue Toilet papier bv, die hem geregeld een bon voor een gratis pak zacht wc-papier stuurt.

Zal Benjamin ooit een hoofdprijs winnen en de belofte aan zijn overleden vader kunnen nakomen? De toezegging om goed voor zijn moeder te zorgen? Of zal zijn leven nog verder instorten?

Dood door wc-papier is een ontzettend leuk boek. Een authentiek verhaal dat ontroert, maar vooral ook veel grappige momenten kent. Toegegeven, het is geen titel met hoge literaire kwaliteiten. Maar wel een verhaal met leesbevorderende elementen, geschreven voor een breed publiek en daarom zeer geschikt voor lezers in de onderbouw, ook voor jongeren met minder leeservaring. Echt zo'n Jonge Jury-boek.

Vader en zoon

Maarten is elf jaar als de Tweede Wereldoorlog uitbreekt. Als NSB-kind is hij het mikpunt van pesterijen. Terwijl zijn oudere broer Walter aan het oostfront vecht, voert Maarten op school zijn eigen kleine oorlog. Dan wordt hij, tot grote trots van zijn vader, toegelaten tot de Reichsschule, een 'Hitlerschool'. Langzaam maar zeker raakt hij vergiftigd, geïndoctrineerd door de verdorven ideeën van de nationaalso-

cialisten. En terwijl heel Nederland gebukt gaat onder de verschrikkingen van het nazibewind, is Maarten voor het eerst sinds lange tijd weer gelukkig.

Dan capituleert Duitsland en breekt voor Maarten pas echt de oorlog uit. Het besef dringt door dat hij jaren heeft geleefd in een andere werkelijkheid, en Maarten wordt heen en weer geslingerd tussen gevoelens van schaamte, schuld en spijt. Hoe kon hij zo blind zijn voor de verschrikkingen van het naziregime? Als hij negentien jaar oud is, krijgt hij een relatie met een verpleegster, Hanne. Zij is fel antinazi en het wordt duidelijk dat Maarten niet langer kan zwijgen over zijn verleden.

Wilma Geldof (Alpen aan den Rijn, 1962) baseerde haar roman *Elke dag een druppel gif* onder andere op het waar gebeurde relaas van een nu 86-jarige man die opgroeide in een NSB-gezin en daar een hoge prijs voor moest betalen. Haar relaas over een vader-zoonrelatie, uitsluiting en liefde raakt je diep en zet je aan het denken over individuele keuzes die nu ook aan de orde kunnen zijn. Een indringende en hartverscheurende roman over een overtuigd NSB-kind, dat de pech had op te groeien in het verkeerde gezin op het verkeerde moment. *Elke dag een druppel gif* verandert voorgoed je kijk op 'goed' en 'fout' in de Tweede Wereldoorlog. Deze tragische geschiedenis zal jong en oud niet onberoerd laten en biedt de nodige stof tot bezinning. Een zorgvuldig geschreven en knap geconstrueerd verhaal waarmee Geldof laat zien het schrijven absoluut in haar vingers te hebben.

Naar mijn mening een absolute aanrader voor lezers in de bovenbouw havo en vwo, een boek ook dat menig volwassen lezer veel aangename leesuur zal schenken.

Verzet

Christian Duses eerste dag op de universiteit begon niet goed. Dat hij de tram gemist had, was zijn eigen schuld geweest, maar de rest was beschikt door een hogere macht. Zijn zus Una had het op God gehouden, zijn beste vriend Chaim op Satan. Maar eigenlijk wisten ze alle drie dat het Roxane Tron was geweest.

Roxane Tron is de dochter van Dux Tron, een dictator die Chimeria met harde hand regeert. Terwijl Roxane onbezorgde en gelukkige jeugd jaren op het eiland beleefd, gaat het gewone volk gebukt onder het regime van haar vader.

Christian Duse is een doodgewone jongen, die samen met zijn zussen Una en Marina en broer Rafael een bandje vormt. Christian wil zich het liefst afzijdig houden van de politiek en ongestoord muziek maken. Daar komt een eind aan als Roxane zijn pad kruist en verliefd op hem wordt. Ze introduceert de Duses in het dictatorsgezin, en haar moeder ziet meteen haar kans schoon. Het regime begint barsten te vertonen en de vier muzikale jongeren kunnen het imago van het regime oppoetsen. Maar Marina en Rafael zijn niet van plan het hoofd te buigen en zoeken via hun muziek de grenzen van de dictatuur op.

Roxane Tron keert in 2012 na een afwezigheid van twintig jaar terug naar het eiland van haar geboorte. Ze is vast van plan te onderzoeken wie haar ouders heeft vermoord. Ook hoopt ze te achter-

halen op welke wijze Rafael Duse om het leven is gekomen. Na een nieuwsgierig makende proloog neemt Zwigtmán de lezer mee, beurtelings naar gebeurtenissen in het verleden en dan weer het heden.

Dat Zwigtmán (Terneuzen, 1974) goed kan schrijven, bewees ze reeds eerder in 2001 met haar debuut *Spelregels*, gevolgd door het alom geprezen *Wolfsroedel*. Maar het was vooral de *Groene Bloem*-trilogie waarmee ze grote indruk maakte. *Vlam* is het eerste deel van een trilogie waarin Zwigtmán de lezer meeneemt naar een dictatoriale wereld vol verraad, leugens en geweld. Er wordt al reikhalzend uitgekeken naar het tweede deel in de zogeheten *Vonk*-trilogie.

Ook nu laat Zwigtmán zien dat ze werkelijk een vaardig schrijfster is, een auteur die vooral adolescenten het nodige te bieden heeft. Gelet op de complexiteit van het boek met al zijn perspectiefwisselingen en sprongen in de tijd is deze titel met name geschikt voor lezers in de bovenbouw van havo en vwo, jongeren met de nodige leeservaring.

Verleden

Voorjaar 1978. Voor de laatste maal bezoekt de schrijver Quentin Bell Charleston, het boerenhuis op het Engelse platteland waar hij vijftig jaar geleden is opgegroeid. Ooit was Charleston 'een schilderij om in te wonen', vol kunstenaars, vrienden en kinderen, met hun werk, hun avonturen,

hun wonderlijke liefdes. Nu is het een huis in verval met nog maar één bewoner: de stokoude schilder Duncan Grant. Maar ook Duncan zal vertrekken en dan is er niemand meer, dan zijn er alleen nog de verhalen, de herinneringen. Quentin besluit die verhalen op te schrijven, opdat nooit vergeten zal worden wie zij waren, de eigenzinnige bewoners van dat paradijs op aarde.

Vertel me wie wij waren is een op feiten en bestaande personen gebaseerde vertelling. Quentin en Duncan, maar vooral ook Quentins moeder, de schilderes Vanessa Bell en haar zus, de schrijfster Virginia Woolf, waren centrale figuren in de Bloomsbury-groep, een bonte verzameling kunstenaars in Engeland in de eerste helft van de vorige eeuw.

Over deze bijzondere mensen schreef Rindert Kromhout eerder *Soldaten huilen niet*, dat werd bekroond met de Gouden Lijst voor het beste jeugdboek in de categorie 12 tot en met 15 jaar (2011) en de Thea Beckmanprijs voor het beste historische jeugdboek, en *April is de wreedste maand*, over de zoektocht naar de spoorloos verdwenen Virginia Woolf.

Vertel me wie wij waren is het derde en tevens laatste deel in de *Charleston*-reeks. Een mooi boek voor lezers in de bovenbouw van havo en vwo. ■

Rob van Veen

Voor meer informatie over deze, maar ook andere jeugdboeken: <www.eenboekjeopen.nl>.